

el-BUHARİ (194/810-256/870):
Ebû Abdillâh, Muhammed b.
İsmail b. İbrahim b. el-Muğire
el-Cûfi b. Bezdizbe
(Berdezbe, Bezdüzbe) 021067

PROF. DR.
KÂMİL ÇAKIN*

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

* Ankara Üniversitesi, kmckn@hotmail.com

Buhari, Hicri 194 yılında Şevval ayının 13'ünde Cuma günü (20 Temmuz 810) Buhara'da dünyaya geldi. Hicri 256 yılında Ramazan ayının bir cumartesi günü (Ramazan ayının son günü) yatsı namazından sonra vefat etti. Ertesi gün (1 Şevval 256/1 Eylül 870) öğle namazını müteakiben defnedildi. 62 yıldan 13 gün eksik yaşadı.

Arap dünyasında kimi yazarlar Buhari'yi, büyük dedeleri arasında yer alan Bezdezbe isminden hareketle İran asıllı gibi gösterebilirler de aslen Türk olduğu açıktır. el-Cûfi nisbesiyle anılan büyük dedesi el-Muğire, Mecusi iken zamanın Buhara valisi el-Cûfi vastasıyla Müslümanlığı kabul ettiği için, o zamanın adetleri üzere el-Cûfi nisbesiyle anılmıştır.

Zehebi (748), Siyeru A'lami'n-Nübelâ'da "Bezdzibe" kelimesinin Buhara'da yerel bir kullanım olduğunu ve "çiftçi" anlamına geldiğini söylemektedir.

Prof. Dr. Mücteba Uğur, Buhari'nin tabiyeti ile ilgili şu değerlendirmeyi yapar: "Buhara'nın da içinde bulunduğu bölge daha çok Orta Asya'daki göçebe Türk boylarının bulunduğu bölgedir.

...Hicretin beşinci yılına kadar Buhara ve çevresinde bir Türk hanedanı hüküm sürmüştür. ...İlmi araştırmalar kesinlikle olmasa bile bu hanedanın Göç Türklerden olduğunu açığa çıkarmıştır.

...Buhari'nin doğduğu 9. asrın başlarında Buhara ve çevresi Merv'de bulunan Horasan emirine tabi idi ve Arap asıllı valiler tarafından yönetiliyordu.

...İlim aleminin bilgisi dışında kalmamıştır ki Maveraünnehir bölgesi dokuzuncu asırda Türk boylarının yoğun olduğu bir bölgedir. Buhara ve çevresinin uzun yıllar bir Türk hanedanı tarafından yönetilmiş olmasının Türkleri buralara çektiğine şüphe yoktur. Bölgede genel olarak hayvancılıkla birlikte o devirler Türk boylarının yaşayışlarında temel unsurlar olarak görülen hususlardan binicilik, silah kullanmak gibi unsurlara rastlanması ve öteki bazı kültürel değerler bizi buralarda geniş çapta Türk boylarının bulunduğu sonucuna götürmektedir.

...Bütün bu hususlar dikkate alındığında denilebilir ki Buhari böyle büyük çapta Türk kültürünün hâkim olduğu bir ortamda yetişmiştir. Bu bakımdan onu en basit bir ölçüyle bu kültürden ayrı bir kültürün insanı saymaya imkân yoktur."

74-57

Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Bilyüğü : Din ve Tasavvuf,
haz. Vahit Türk, c. III, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022.
İSAM DN. 294750.

- Stewart, Devin J., *Kitāb al-Waṣāyā* (The Book of Legacies) and the Works of Mathematician Abū Kāmil Shujā' b. Aslam, in: *Journal of Abbasid Studies* 3 (2016), 129–166.
- Treiger, Alexander, Christian Graeco-Arabica: Prolegomena to a History of the Arabic Translations of the Early Church Fathers, in: *Intellectual History of the Islamicate World* 3/1–2 (2015), 188–227.
- Versteegh, Kees, *The Arabic Linguistic Tradition*, London: Routledge, 1997.
- Walzer, Richard, New Studies on Al-Kindī, in: *Oriens* 10/2 (1957), 202–232.
- Watt, John W., The Curriculum of Aristotelian Philosophy among the Syrians, in: *Studia graeco-arabica* 7 (2017), 171–192.

4

D4024

Buhari, Muh. b. İsmail

021061

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

The *Kitāb al-'Ilm* of al-Bukhārī: A Handbook on Knowledge

Estrella Samba Campos | ORCID: 0000-0002-1010-8723
Independent Scholar
e.sambacampos@gmail.com

Abstract

The *Kitāb al-'Ilm* of al-Bukhārī (d. 256/870), positioned at the beginning of his *Ṣaḥīḥ*, represents an innovative turn in terms of structural arrangement and thematic discourse within the context of “books” and narratives on knowledge (*'ilm*). Al-Bukhārī's construction of *'ilm* differs from preceding discussions and reveals a unique portrayal. I suggest that the early interdependence between *'ilm-ḥadīth* and *adab* conveyed by al-Bukhārī echoes the *Kitāb al-Adab* written by his teacher, Ibn Abī Shayba (d. 235/849). In light of understanding this intertextual dynamic, I will compare earlier *'ilm* narratives with particular themes introduced by al-Bukhārī. Similarly, I will discuss how the early correlation between knowledge and education helped motivate his authorial intent, concluding that the *Kitāb al-'Ilm* represents an original, technical and pedagogical work of *taḥammul al-'ilm*, the actual practice of teaching knowledge.

Keywords

Adab – early Islamic exegesis – formative Arabic literature – *'ilm* – knowledge – pedagogy

Al-Bukhārī's *Kitāb al-'Ilm*: Introduction

Abū 'Abdallāh Muḥammad b. Ismā'īl b. al-Mughīra al-Bukhārī (194/810–256/870), born in the province of al-Bukhārā, current Uzbekistan, is the noteworthy author of the *Ṣaḥīḥ*, the first “sound” canonised collection (*muṣannaḥ*) of